

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

==== Izpitna pola 1 ====

Obča geografija – Regionalna geografija sveta in Evrope

Četrtek, 2. junij 2022 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Izpiti poli je priložena barvna priloga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpiti pola vsebuje 25 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogu je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 4 prazne.

Barvna priloga ima 4 strani (17–20).

M 2 2 1 5 0 1 1 1 0 2

3/20

Prazna stran

OBRNITE LIST.

Obča

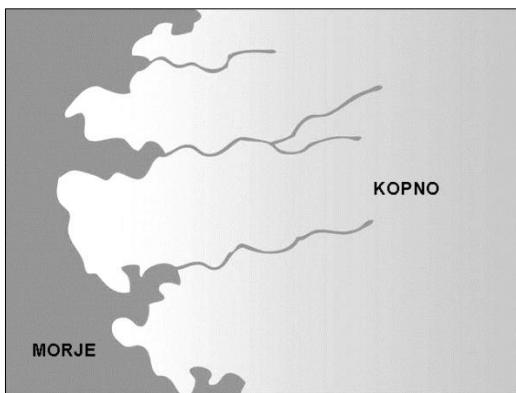
1. Obkrožite črko pred zapisom, ki pravilno zaključuje poved.

Obča ali splošna geografija se ukvarja s proučevanjem:

- A Posameznih naravnogeografskih dejavnikov na celotnem Zemljinem površju.
- B Vseh družbenogeografskih dejavnikov na določenem območju.
- C Vseh geografskih dejavnikov na določenem območju.
- D Vseh geografskih dejavnikov na celotnem Zemljinem površju.
- E Posameznih družbenogeografskih dejavnikov na celotnem Zemljinem površju.

(1 točka)

2. S pomočjo slike 1 obkrožite črki pred trditvama, ki napačno opisujeta značilnosti riaškega tipa obale.

Slika 1

(Prirejeno po: Kralj Serša, M., Jeršin Tomassini, K., Nemec, L., 2015: Geografija 1. I-učbenik za geografijo v 1. letniku gimnazij. Zavod RS za šolstvo. Ljubljana. URL: <https://eucbeniki.sio.si/geo1/2850/index4.html>. Pridobljeno: 5. 3. 2020.)

- A Na oblikovanje obale so vplivali notranji in zunanji preoblikovalni procesi.
- B Zaradi dvigovanja gladine je morje zalilo ustja manjših rek, ki tečejo vzporedno z obalo.
- C Obala je nastala kot posledica ugrezanja površja.
- D Sodi med visoke obale, za katere so značilni klifi.
- E Obala je nastala, ko se je zaradi taljenja ledu dvignila morska gladina.
- F Ob obalah so nastala obsežna obalna nižavja.

(2 točki)

3. Imenujte akumulacijsko reliefno obliko, ki je na sliki 13 v barvni prilogi označena s črko A, ter napišite geološko obdobje kenozoika, v katerem je nastalo največ takih reliefnih oblik.

Reliefna oblika: _____

Geološka doba: _____

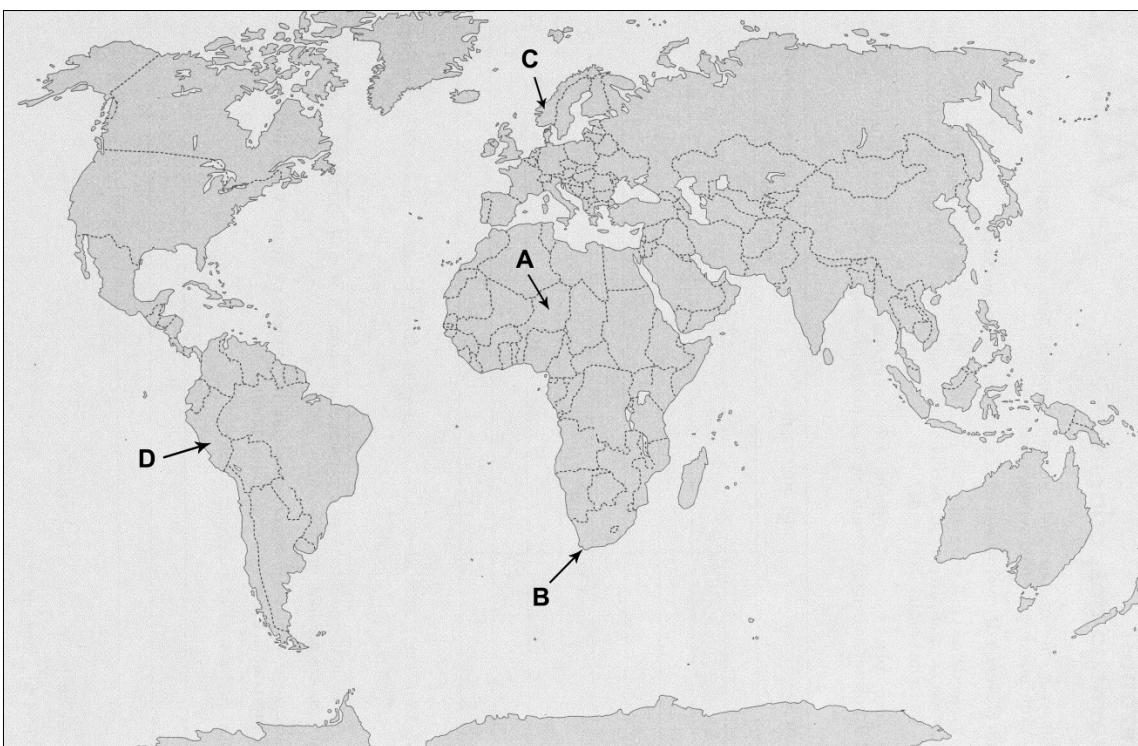
(2 točki)

4. Pojasnite nastanek označene reliefne oblike na sliki 12 v barvni prilogi.

(2 točki)

5. Slika 14 v barvni prilogi prikazuje reliefne značilnosti enega izmed območij, ki so na sliki 2 označena s črkami A, B, C in D. Napišite črko območja, katerega značilnosti so prikazane na sliki 14 v barvni prilogi, in pojasnite vpliv notranjih preoblikovalnih procesov na nastanek reliefske pokrajine.

Slika 2

(Prirejeno po: Kunaver, J., in drugi, 1996: Obča geografija: Delovni zvezek, str. 68. DZS. Ljubljana)

Črka območja: _____

Pojasnитеv: _____

(3 točke)

Svet 1

6. Obkrožite črki pred pravilnima trditvama o prsteh Avstralije.
- A Severna območja Avstralije prekrivajo rdečkasto rumene prsti vročih in vlažnih predelov.
 - B Na jugozahodu so značilne prsti, ki nastajajo v sredozemskem podnebju.
 - C V puščavski notranjosti prsti z namakanjem postanejo rodovitne, saj imajo veliko humusa.
 - D Na jugu je več padavin, zato so značilne sive sprane prsti.

(2 točki)

7. Slika 3 prikazuje območje v Afriki med ekvatorjem in severnim povratnikom. Imenujte skupino naravnega rastlinstva, ki prevladuje na območjih južno od pokrajine, ki je prikazana na sliki 3.

Slika 3

(Vir: S. T., 2013)

Skupina naravnega rastlinstva: _____

(1 točka)

8. Imenujte prevladujočo skupino naravnega rastlinstva in prevladujočo skupino (tip) prsti na območju, ki je na sliki 15 v barvni prilogi označeno s črko A. Opišite značilnosti te prsti, na katero je odločilno vplivalo naravno rastlinstvo tega območja.

Skupina naravnega rastlinstva: _____

Tip prsti: _____

Opis: _____

(3 točke)

- V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.
9. Pojasnite vpliv na sliki 4 prikazanega Brazilskega morskega toka na značilnosti rastlinstva, če bi tekel v nasprotni smeri.

Slika 4

(Prirejeno po: World Robinson Projection Map with Country Outlines. Artpictures.club. 2020:
URL: <http://artpictures.club/shans-april-8-19.html>. Pridobljeno: 30. 3. 2020.)

(2 točki)

10. Imenujte pokrajino, ki leži južno od Sahare in je na sliki 15 v barvni prilogi označena s črko B.
Pojasnite vpliv kmetijstva na prsti v tej pokrajini.

Ime pokrajine: _____

Pojasnitev: _____

(2 točki)

Svet 2

11. Iz podatkov na sliki 16 v barvni prilogi, ki prikazuje pridelovanje hrane in zaposlene v kmetijstvu, pred vsako trditvijo napišite ime države, na katero se nanaša trditev.

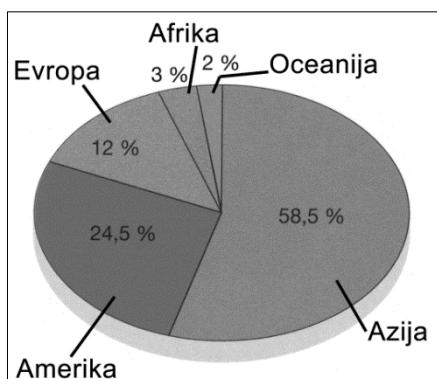
Južnoameriška država z najvišjim deležem pridelane kave v svetovni proizvodnji.

Azilska država, katere delež zaposlenih v kmetijstvu se giblje pod 5 %.

Afriška država z največjo pridelavo čaja.

(2 točki)

12. Slika 5 prikazuje delež porabljenih gnojil v svetu leta 2014. Opišite dva vzroka za stanje v porabi gnojil na območju Azije.

Slika 5: Delež porabljenih gnojil v svetu leta 2014 v %

(Prirejeno po: Petek, M., in drugi, 2018: Geografija 2. Učbenik za geografijo v 2. letniku gimnazij in srednjih strokovnih šol, str. 29. Mladinska knjiga. Ljubljana)

1 _____

2 _____

(2 točki)

13. Imenujte prevladujočo obliko kmetijstva na območjih s podzemno vodo v Avstraliji. Opišite vzrok za možnost razvoja kmetijstva v notranjosti Avstralije le na območjih z dostopom do podzemne vode.

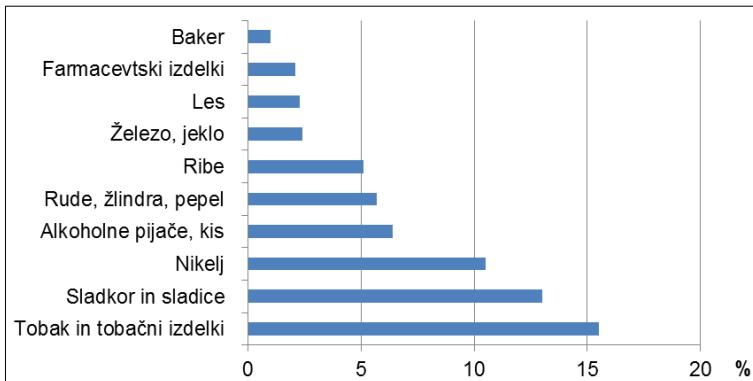
Oblika kmetijstva: _____

Opis: _____

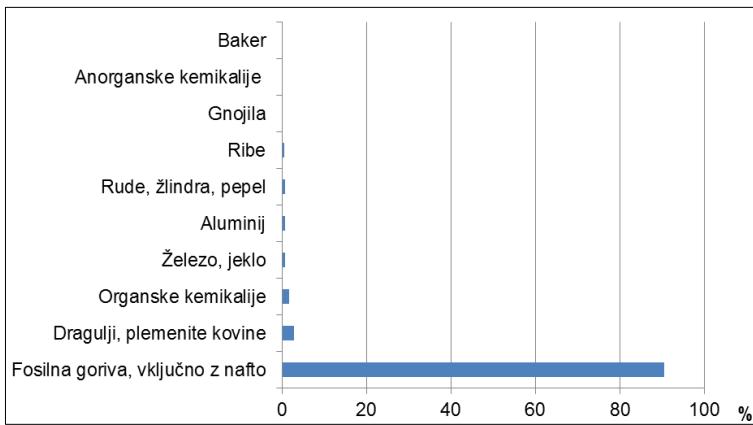
(2 točki)

14. Sliki 6 in 7 prikazujeta deset najpomembnejših izvoznih artiklov Kube in Venezuela. Izpišite številko slike, ki predstavlja najpomembnejše izvozne artikle Kube, in pojasnite vzrok za prevladujoč izvozni artikel Kube.

Slika 6: Deset najpomembnejših izvoznih artiklov

Slika 7: Deset najpomembnejših izvoznih artiklov

(Vir podatkov: Workman, D., 2019: Top 10 Exports. World's Top Exports. URL: <http://www.worldstopexports.com/top-10-exports/>. Pridobljeno: 17. 3. 2020.)

Številka slike: _____

Pojasnитеv: _____

(2 točki)

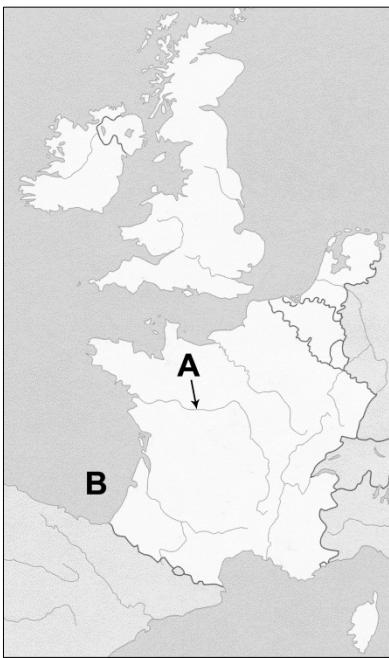
15. Z opisom vzroka in posledice pojasnite vpliv krčenja amazonskega gozda na lastnosti prsti v tej pokrajini.

(2 točki)

Evropa 1

16. S pomočjo slike 8 imenujte zahodneevropsko reko, ki je označena s črko A, in zaliv, ki je označen s črko B.

Slika 8

(Prirejeno po: Senegačnik, J., in drugi, 2006: Evropa. Geografija za 2. in 3. letnik gimnazij. Delovni zvezek. Modrijan. Ljubljana)

A (reka): _____

B (zaliv): _____

(2 točki)

17. Od štirih navedenih trditev o Delta projektu na Nizozemskem sta dve napačni. Zapišite ju pravilno.

Ena od treh rek, ki so oblikovale delto na Nizozemskem, je reka Laba.

Na celotni nizozemski obali so zgradili protipoplavne zapornice.

Z Delta projektom so odpravili nevarnost pred poplavami.

Naravnogeografski vzrok za poplavno ogroženost jugozahodne Nizozemske je poleg vodovja in podnebja tudi relief.

1 _____

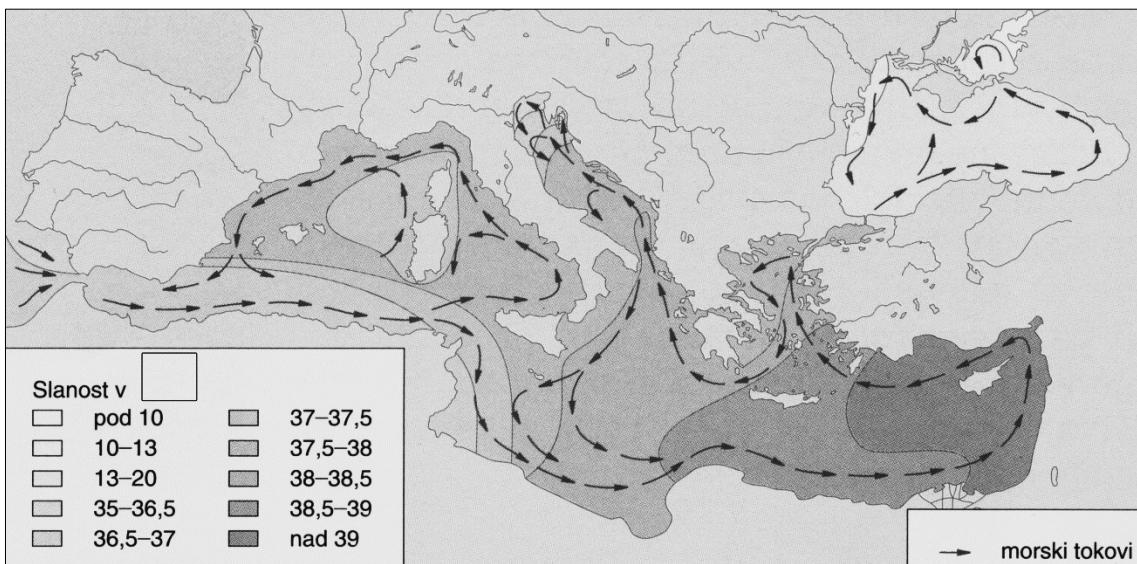
2 _____

(2 točki)

M 2 2 1 5 0 1 1 1 1 1

18. Slika 9 prikazuje slanost Sredozemskega morja. V prazen kvadrat v legendi vpišite enoto, s katero je izražen delež soli v morju, in opišite podnebni vzrok za višjo slanost vzhodnega dela Sredozemskega morja v primerjavi z zahodnim delom.

Slika 9

(Prirejeno po: Senegačnik, J., in drugi, 1998: Živim v Evropi, str. 46. Modrijan. Ljubljana)

Opis: _____
(2 točki)

19. S pomočjo slike 17 v barvni prilogi imenujte državo z največjim deležem hidroenergije v Jugovzhodni Evropi in opišite vpliv reliefsa na velik hidroenergetski potencial rek na območju, ki je na sliki označeno s črko A.

Država: _____

Opis: _____

(2 točki)

20. Imenujte morje v Srednji Ameriki, iz katerega morski tok teče preko Atlantika proti Zahodni Evropi, in pojasnite vpliv tega toka na letno temperaturno amplitudo obalnih območij tega dela Evrope.

Morje: _____

Pojasnitev: _____

(2 točki)

Evropa 2

21. Pred vsako trditvijo napišite ime evropske države, ki jo opisuje trditev.

Država ima štiri uradne jezike in velja za zgleden primer večjezične in večkulturne družbe.

Delež pripadnikov muslimanske vere je med najvišjimi v Evropi. Država je narodnostno in versko razdeljena na tri dele.

(2 točki)

22. Dopolnite trditve tako, da k vsakemu območju pripisete prevladujočo krščansko vero.

V Jugovzhodni Evropi prevladuje

V Skandinaviji, Veliki Britaniji in večjem delu Nemčije prevladuje

(2 točki)

23. Na sliki 10 so s črkami označene tri države. K vsaki črki pripишite prevladujočo jezikovno skupino v državi.

Slika 10

(Prijenos po: Blank printable Europe countries map. Seterra.
URL: <https://online.seterra.com/en/pdf/4007>. Pridobljeno: 23. 2. 2020.)

A: _____

B:

(2 točki)

24. S pomočjo podatkov v preglednici izračunajte in v preglednico vpisite število prebivalstva na Hrvaškem ter opišite vzrok za nizko gostoto prebivalstva na Norveškem.

Država	Gostota prebivalstva (preb./km ²)	Velikost (km ²)	Št. prebivalstva
Hrvaška	73	56 594	
Norveška	14		

(Vir podatkov: Area and population of European countries. Wikipedia.

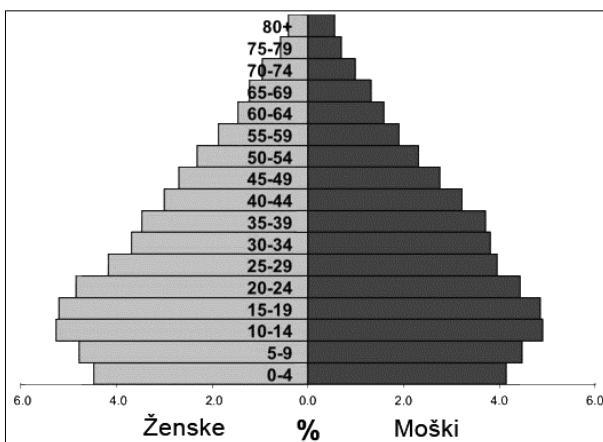
URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Area_and_population_of_European_countries. Pridobljeno: 23. 2. 2020.)

Prostor za izračun:

Opis: _____

(2 točki)

25. Na sliki 11 je prikazana starostna piramida Kosova. Pojasnite vzrok za padec števila prebivalstva v kategorijah mlajših od 10 let.

Slika 11

(Prirejeno po: Davies, P., Ahmed, E., Berisha, M., 2015: Assessment to Characterise the Current Situation & Capacities for the Prevention & Control of Breast, Cervical & Prostate Cancers in Kosovo. Researchgate.

URL: https://www.researchgate.net/publication/274009634_Assessment_to_Characterise_the_Current_Situation_Capacities_for_the_Prevention_Control_of_Breast_Cervical_Prostate_Cancers_in_Kosovo. Pridobljeno: 23. 2. 2020.)

(2 točki)

Prazna stran

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

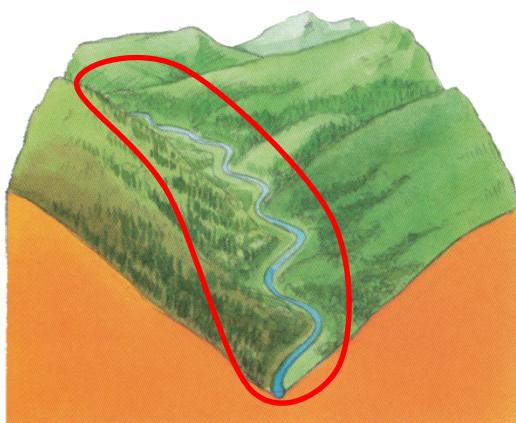
15/20

Prazna stran

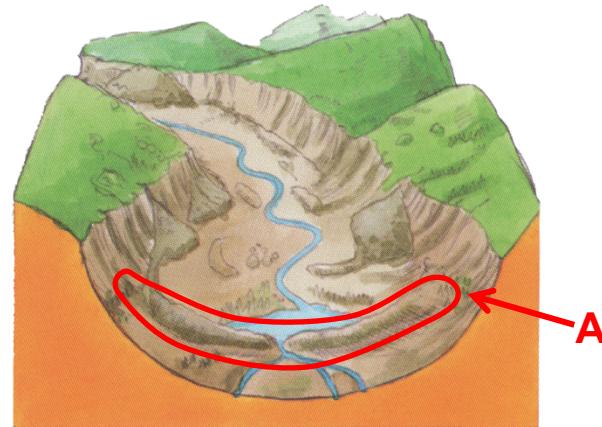

Prazna stran

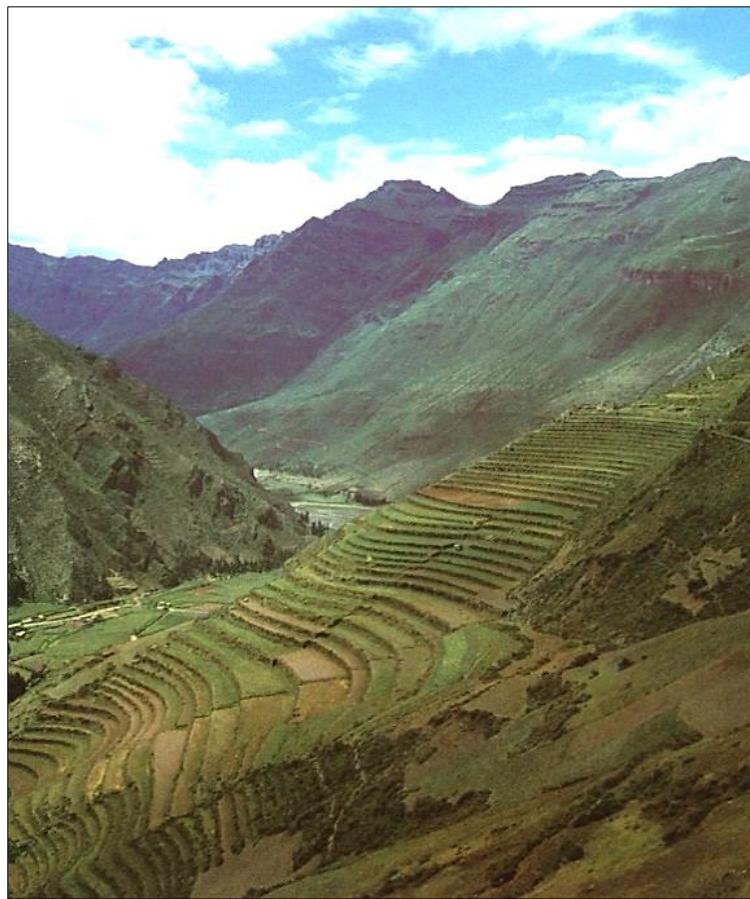
V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

Barvna priloga (k Izpitni poli 1)**Slika 12**

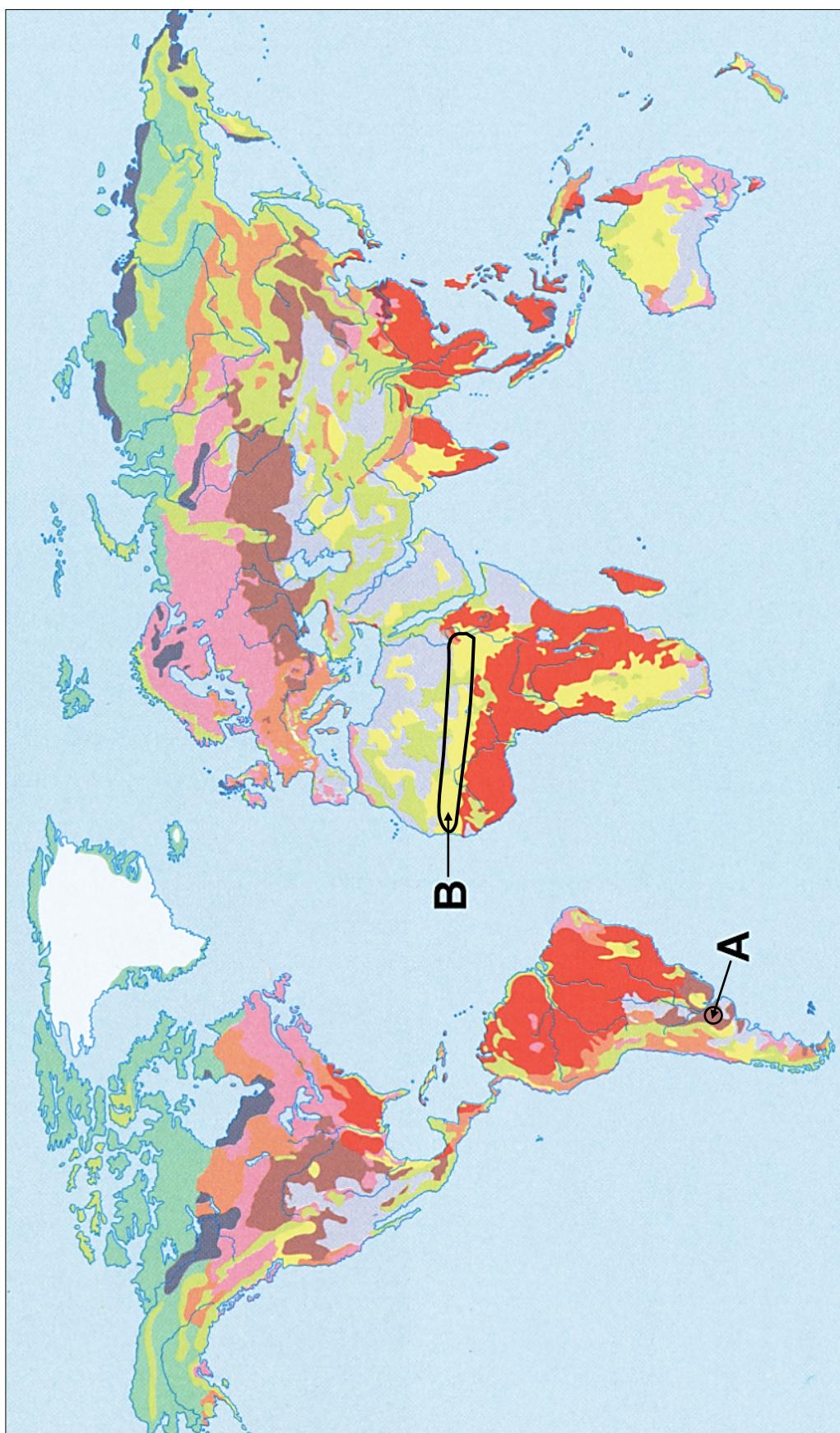
(Prijejeno po: Cunder, K., in drugi, 2001: Obča geografija za 1. letnik gimnazij, str. 38. Mladinska knjiga. Ljubljana)

Slika 13

(Prijejeno po: Cunder, K., in drugi, 2001: Obča geografija za 1. letnik gimnazij, str. 38. Mladinska knjiga. Ljubljana)

Slika 14

(Vir: Brinovec, S., in drugi, 1997: Regionalna geografija sveta, str. 78. Mladinska knjiga. Ljubljana)

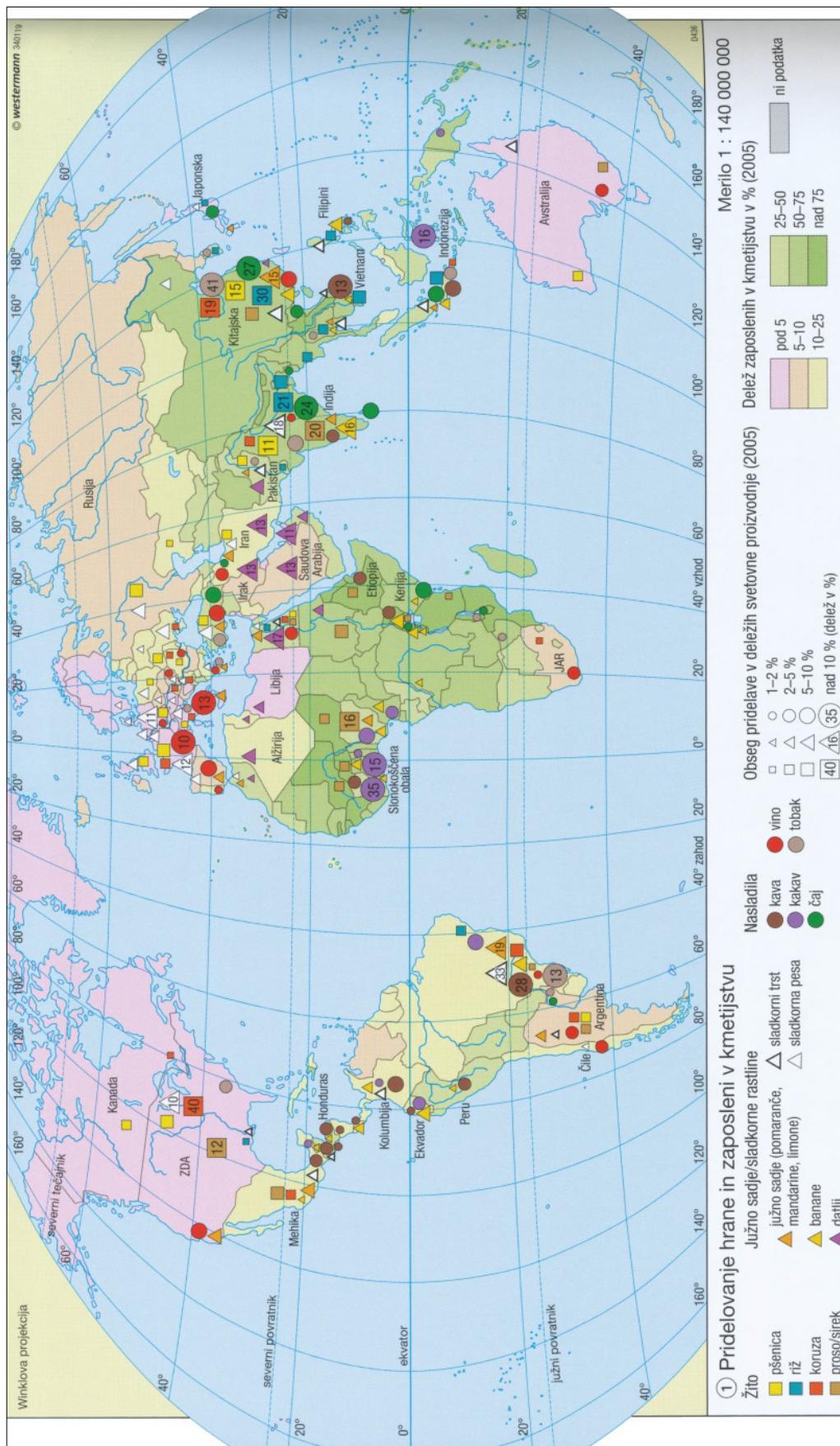

Slika 15: Skupine prsti

(Prejeno po: Senegačnik, J., Drobnjak, B., 2013: Obča geografija za 1. letnik gimnazij, str. 108. Založba Modrijan. Ljubljana.
URL: https://issuu.com/zalozba_modrijan/docs/obcageografija/11. Pridobljeno: 20. 2. 2020.)

M 2 2 1 5 0 1 1 1 1 9

Slika 16: Pridelovanje hrane in zaposleni v kmetijstvu

(Prijezeno po: Atlas sveta za osnovne in srednje šole, str. 172. Mladinska knjiga. Ljubljana, 2016)

Slika 17

(Prirejeno po: Senegačnik, J., in drugi, 2015: Evropa. Geografija za 2. in 3. letnik gimnazij, str. 16. Modrijan. Ljubljana)